

2019-10-15

Inspel till forskningspropositionen från DIK-förbundet

DIK är fackförbundet för alla som studerar eller arbetar inom kultur och kommunikation. DIK är en del av Saco och organiserar fler än 20 000 medlemmar inom arbetsmarknadens alla sektorer.

Forskningsmedlen behöver fördelas mer jämställt.

Flera utredningar och granskningar har också visat att forskningsanslag fördelas ojämnt, både när det gäller de basanslag som fördelas internt inom lärosäten och när medel tilldelas via externa finansörer (Statskontoret 2014). Snedfördelningen gäller inte minst de strategiska satsningarna på så kallad excellent forskning där undersökningar visat att bara 12,7 procent av medlen gått till kvinnor. Att kvinnodominerade professionsområden får mindre forskningsresurser leder också till att utbildningar inom dessa områden får sämre forskningsanknytning.

Ett samlat anslag

Ett samlat anslag är i grunden bra och kan bidra till att föra utbildning och forskning närmare varandra, och även gynna samverkan dem emellan. Samtidigt finns risken att vissa lärosäten kommer att använda mer pengar till forskning för att kunna profilera sig, på bekostnad av utbildning. En rapport från UKÅ visar att högskolornas forskningsintäkter under 2007–2017 har ökat med 10,5 miljarder kronor medan utbildningsintäkterna ökat med 2,6 miljarder. Detta innebär att högskolan redan idag har en större forskningstyngd. Det är därför viktigt att regeringen i propositioner, regleringsbrev och dialoger betonar att utbildning och forskning ska prioriteras likvärdig.

Forskning inom humaniora och samhällsvetenskap är strategiskt viktig

För Sverige som ett litet, exportberoende välfärdsland är konkurrens genom låga löner inget alternativ. Vi ska konkurrera med kunskap och kompetens, vilket innebär att vi också ska satsa på forskning och innovation. Men det håller inte att enbart betona medicin, naturvetenskap och teknik. Ska vi ha en chans att möta de stora utmaningarna måste vi lägga ökade resurser på humaniora och samhällsvetenskap, och på tvärvetenskaplig samverkan mellan olika forskningsområden. DIK anser att en omfördelning bör göras så att hum-samområdet får en större andel av resurserna. Skälen är flera. För det första, Sverige är idag en utpräglad tjänsteekonomi. I en sådan ekonomi blir social innovation allt viktigare. För det andra, många av de stora utmaningar som världen och det svenska samhället står inför kan snarare karakteriseras som predikament än

problem. För att hantera predikament finns det inga snabba teknologiska lösningar. De kräver att vi har en förmåga att socialt hantera dem. För det tredje, är flera av de problem som vi möter inom den digitala utvecklingen sådana att de kräver en hum-sam-dimension för att vi genom forskning ska kunna lösa dem, medan andra är sådana som är direkta, specifika hum-samproblem.

Tillgängliggör forskningsresultat

Kulturinstitutionerna är en viktig resurs för att tillgängliggöra och kommunicera nya forskningsresultat. DIK ser här problem med inlåsnigen av offentligt finansierad forskning och den orimliga oligopolställning med omotiverat höga vinster som de dominerande vetenskapliga tidskrifterna gör. Det finns också en skillnad i tillgång till informationsförsörjning och e-resurser mellan olika lärosäten. För att lärosäten ska kunna fullgöra sitt uppdrag att bidra till allas (studenters och forskares, men även allmänhetens) kunskapsinhämtning, behövs öppen tillgång till forskningsresultatet.